

ใจรอด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ชำระหัวใจได้นะ ธรรมโอสถสามารถชำระหัวใจให้รอดพ้นจากกิเลสได้ หัวใจนี้รอดพ้นจากกิเลสได้ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ตั้งแต่วันวิสาขบูชาวันเพ็ญเดือน ๖ หัวใจได้รอดพ้นจากกิเลสแล้ว ถึงได้เผยแผ่ธรรมมาถึงพวกเรา ธรรมนี้ถึงพวกเรา ที่เราจะได้สัมผัสอยู่ นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่หัวใจสัมผัส หัวใจรอดพ้นออกไปแล้วถึงจะได้สวดยกรรมอันนั้น ใจเท่านั้น ธรรมโอสถสามารถชำระใจได้ ใจถึงได้รอดพ้นออกไปจากกิเลสทั้งหมด

แล้วถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ล่ะ สิ่งนี้จะมาจากไหน สิ่งนี้มีอยู่โดยดั้งเดิมแต่ไม่มีใครสามารถเข้าไปถึงตรงนี้ได้เลย มีแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้น สาวกะผู้เดินตาม สาวกผู้ได้ยินได้ฟัง เราเป็นสาวกผู้ได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังแล้วพยายามน้อมมาเข้าหัวใจของเราให้ได้ ถ้ามันสะท้อนหัวใจของเรา

เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยหนาวสั่นสะท้าน เรายังหนาวสั่นสะท้านได้ แต่หัวใจ เวลาธรรมเข้าไปสะท้อนหัวใจให้หัวใจมันสะท้าน หัวใจมันสั่นไหว นั่นละ น้อมธรรมเข้าไปถึงใจ โอปนยิโก น้อมสัตว์ทั้งหลายเข้ามาดูธรรม สัตว์ทั้งหลายจึงมาดูธรรมในหัวใจของเรา แต่นี่ธรรมถ้ามันสัมผัสใจของเรา ให้มันสัมผัสแล้วมันสะท้อนหัวใจของเรา สะท้อนหัวใจของเรา เราจะมีโอกาสแก้ไข นั่นนะ ธรรมโอสถเข้าถึงใจ

ถ้าใจนี้มีการสะท้อนหวั่นไหว ใจนี้มีความยอมรับรู้ มันสามารถจะแก้ไขสิ่งใดๆ ได้ ถ้าไม่สะท้อนถึงหัวใจนะ เวลาฟังธรรมไม่สะท้อนหัวใจหัวใจมันหยาบเกินไป ถ้าหยาบเกินไปธรรม

โอสถเข้าไม่ได้ ยามันจะเข้าถึงใจได้มันต้องสะท้อนหัวใจของเรา ให้เราพยายามเปิดใจของเรา
ขึ้นมา ถ้าใจของเราไม่เปิดมันเป็นโลกทั้งหมด

เจ้าชายสิทธัตถะเกิดมาเป็นลูกของใคร เป็นลูกกษัตริย์นะ ถ้าเป็นลูกกษัตริย์อยู่ในโลกมันมี
ความสุขขนาดไหน ถ้าโลกมีความสุขเพราะสถานะของกษัตริย์ แล้วพ่อไม่ต้องการให้ออกบวช
ด้วย ต้องปรนเปรอให้ทุกอย่าง กามคุณ ๕ เข้าไปถึงเต็มที่แล้ว มีความสุขมากในทางโลกเขา

ถ้าโลกเขาว่าเห็นแก่ตัว คนเราว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นแก่ตัว ถ้าเห็นแก่ตัว
เห็นแก่ตัวก็ต้องหมกมุ่นอยู่แต่ในกามคุณ ๕ สิ กามคุณ ๕ กามที่เป็นคุณ ว่าเป็นกามคุณ ๕ สร้าง
ครอบครัวยังไง ให้มีครอบครัวขึ้นมาตามประสาโลกเขา มีความสุขในครอบครัวเขา ส่งเสริมกัน
ในครอบครัวเขา นั่นนะว่าเป็นการเห็นแก่ตัว

อย่างนั้นต่างหากถึงเห็นแก่ตัว

แต่นี้ไม่ได้เห็นแก่ตัว ๑.

๒. องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบำเพ็ญบารมีมาถึงว่าจะต้องออกบวชด้วย อันนี้ก็
อันหนึ่ง แต่ก็ต้องมีการเกื้อหนุนกัน เพราะตอนนั้นยังมีกิเลสอยู่ นั่นนะ กามคุณ ๕ ถ้าเป็นโลกเขา
เป็นกามคุณ ว่าเป็นคุณเพราะคุณของโลกเขาสร้างครอบครัวไป สัตว์โลกไม่สูญสิ้นไปเพราะคุณ
กามคุณ ๕ นี้ต่างหาก

กามคุณ ๕ กามคุณคือกิเลสทั้งหมด สิ่งที่มีกิเลสมันจะเอาอะไรมาให้กับใจดวงนั้น ต้องเอา
ความเร่าร้อนมาให้กับใจดวงนั้น เอาความทุกข์มาให้กับใจดวงนั้น แต่สิ่งที่สรรเสริญกัน โลกยก
ย่องกันว่าเป็นกามคุณ เพราะสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่สรรเสริญยกย่องกันเฉยๆ นั่นเป็นเรื่องของโลกเขา ถ้า
เรื่องของโลกเขามันก็หมกมุ่นเวียนอยู่ในโลกนั้นมันก็เป็นไปในโลกนั้น นั่นนะ เอาตัวรอด ว่าจะเอา
ตัวรอดแต่มันรอดไม่ได้ เพราะอะไร

เพราะว่ากามคุณมันสัมผัสกับกาย กายอย่างนี้ กายกับใจ เพราะว่ามีหัวใจ เกิดมาถึงได้มี
ร่างกายเป็นมนุษย์ มนุษย์นี้มีกายกับใจ แต่ไม่เคยเห็นใจของตัวเองเพราะมันแสดงออกผ่านออกมาทาง
กาย กายนี้ก็สัมผัสกันเข้าไป พอมีความสัมผัสของกายเข้าไป มันก็มีความพอใจกับสิ่งนั้น ว่าสิ่งนั้น
เป็นคุณ สิ่งนั้นเป็นคุณ แต่เวลาสิ่งที่เป็นคุณแล้วมันให้คุณขนาดนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ “ชีวิตการครองเรือน เปรียบเหมือนกับวิดทะเล ทั้งทะเลเลย เพื่อเอาสัตว์ตัวเดียว เอาปลาตัวเล็กๆ ตัวเดียว”

เราเทียบชีวิตของเราสิ ทั้งชีวิตนี้สาระคุณของเรามีอะไร เราประกอบอาชีพเข้าไป ความทุกข์ของเราในหัวใจทั้งหมดมันมีขนาดไหน มันกระเสือกกระสนไปเพราะกามคุณนี้ใช่ไหม กามคุณสิ่งที่ว่าเป็นคุณ สิ่งที่เป็คุณที่เราแสวงหากันอยู่นี้มันเป็คุณ มันถึงให้สัตว์โลกให้ครอบครัว ดำรงเผ่าพันธุ์มาได้ อันนั้นเป็คุณของ โลกเขา

มันเป็วิญญูะ มันเป็ผลของวิญญูะ มันเป็ภพๆ หนึ่งในที่ว้จิดนี้มันต้องเข้าไปเกิดในภพๆ นั้น นี่ผลของวิญญูะ ในเมื่อกระเสือกกระสนไป กระเสือกกระสนเราสร้างคุณงามความดี สร้างบุญกุศลขึ้นมาเกิดเป็มนุษย์ กระเสือกกระสนพ้ดมา

ถ้าพ้ดมาได้สถานะนี้ แล้วได้ออกมาประพฤติปฏิบัติ อันนี้ต่างหากมันถึงจะเป็คุณจริง เพราะการประพฤติปฏิบัตินี้ใจเป็ใหญ่ ใจเป็ประธาน ใจเท่านั้นที่จะเข้าถึงสัมพัทธธรรมได้ ใจเท่านั้นถึงจะรอดได้ เรื่องของร่างกายรอดไม่ได้ ร่างกายต้องทิ้งไว้วิญญูะนี้ ต้องทิ้งไว้ในภพนี้ เพราะเราอาศัยดิน น้ำ ลม ไฟ เกิดขึ้นมาพร้อมกับชีวิตของเรา เราต้องสละทิ้งไว้ที่นี้ แล้วหัวใจเราจะรอดไปได้

ถ้าหัวใจเรารอดออกไป นั่นนะ รอดออกไปถึงจะเป็อย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่รอดออกไป เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มาถึงนิรธรรม ถ้าไม่ตรัสรู้มาก็ไม่มีธรรม โลกก็มือบอดไป ความโลกมืดบอดมันก็ไม่มีโอกาส แต่นี้เพราะคุณ เพราะบุญกุศลของเรา สร้างขึ้นมา เราถึงได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พุทธศาสนาใครเป็คนค้นคว้มา? ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็คนค้นคว้มา เป็ผู้สัมพัธ ใจดวงนั้นรอดไปก่อน ถึงวางธรรมไว้ให้พวกเรา

ถ้าเป็กามคุณมันก็ทำให้หมุนเวียนไป แต่นี้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่คิดตรงนั้น บารมีสะสมมาเต็มที่แล้วถึงได้แหวกออกไป แหวกออกไป ที่ว่าทวดามา ออกไปเห็นทวดทุกทั้ง ๔ เห็นเกิด เห็นแก่ เห็นเจ็บ เห็นตาย ทำไมเห็นเกิด เห็นแก่ เห็นเจ็บ เห็นตาย ทำไมมันสะท้อนหัวใจ? สะท้อนหัวใจเพราะหัวใจดวงนั้นได้สะสมมาแล้ว สะสมสิ่งนั้นมา พอความสะท้อนใจ “คนเราเป็อย่างนี้ด้วยหรือ”

ในเมื่อกามคุณ ๕ ความสุขในโลกนี้ต้องความสุขตลอดไป เราเกิดมาทุกคนไม่อยากตาย ถึงเวลาทุกคนว่าไม่อยากตาย แต่มันก็ต้องตายไป เพราะมันเป็นคติธรรมดาของโลกเขา โลกต้องเป็นอย่างนี้

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องแปรสภาพทั้งหมด” มันเป็นผลของวิญญูะนี้วิญญวน แล้วเราก็เกิดมาในผลได้วิญญูะสูงสุดถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์นี้ สิ่งที่เป็นมนุษย์นี้มันเป็นผลของวิญญูะ ร่างกายนี้ถึงเป็นผลของวิญญูะ แต่หัวใจมันเป็นสิ่งศูนย์กลางที่มันจะหมุนออกไปอีก

หัวใจ ถ้าสัมผัสธรรมมันถึงจะออกได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะยังสัมผัสธรรม ยังสะเทือนหัวใจ ยังพยายามหาทางออกออกไป หาทางออกออกไปให้ได้ เทวดามาช่วยไว้ตลอด ช่วยไว้ตลอด มันยืนยันกันถึงผลของวิญญูะ เทวดาจะช่วยไว้ ออกไป ออกไป เวลาประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน

มันมีอยู่ในครั้งพุทธกาลก็เหมือนกัน อย่างนาคิตะ เทวดามาขยับยั้งกลางอากาศ มาขยับยั้งกลางอากาศเวลาเดินจงกรมอยู่ว่า “เรานี้มีทุกข์อยู่คนเดียว คนอื่นเขามีความสุข”

ญาติของพระนาคิตะมาขยับยั้งอยู่กลางอากาศแล้วบอกว่า พระนาคิตะนี้ต่างหากเป็นผู้ที่ประเสริฐ เป็นผู้ที่พ้นออกไปจากวิญญูะได้ ผู้ที่ประเสริฐ ผู้ที่ทำความเพียรอยู่ ผู้ที่พยายามจะค้นคว้าหาทางออก อันนั้นต่างหากเป็นผู้ประเสริฐ มันใช่คนที่มึดบอด คนที่เวียนไปในวิญญูะ เวียนไปในกามคุณ เวียนไปในรูป รส กลิ่น เสียง ที่สัมผัสที่เป็นประโยชน์นั้น แล้วเขาหมุนเวียนกันไป สิ่งนั้นมันประเสริฐตรงไหน

สิ่งนั้นไม่เคยประเสริฐ สัตว์โลกทุกดวงใจเคยผ่านอย่างนั้นมาหมดแล้ว แต่เกิดตาย เกิดตาย ได้สถานะใหม่มามันลืมอันนั้นไป แล้วก็เพลินไปกับโลกเขา ก็ต้องติดกับติดบ่วงไปอยู่ในโลกนั้น เทวดามาช่วย มาช่วยอย่างนี้เพราะอะไร เพราะเทวดาก็ต้องการธรรม เทวดามาช่วยให้เจ้าชายสิทธัตถะได้ออกประพฤติปฏิบัติ ได้ออกไปให้พ้นจากความสะดวกออกไป เวลาออกจากเมืองไป ผ่านออกไป ผ่านออกไป

จนการค้นคว้าออกมา จนพยายามค้นคว้าด้วยความสามารถของตัวเอง ศึกษาเล่าเรียนกับลัทธิต่างๆ แล้ว ลัทธิต่างๆ มีแต่พาเวียนไปเวียนมา พาเวียนไปเวียนมา เวียนอยู่ในอารมณ์ของใจนั้น มันไม่เข้าถึงหลักของใจ ถ้ามันไม่เข้าถึงหลักของใจ มันจะไม่เห็นใจของตัว นี้เราว่าใจรอดพ้น

ใจรอดพ้น ใจที่โหมมันรอดพ้น ใจมันไม่เคยเห็นรอดพ้นเพราะใจกับเราเป็นอันเดียวกัน มันก็วนไปตลอด

จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอามาทำอานาปานสติครั้งสุดท้าย ไม่ฟังใครแล้ว สิ่งที่ทำมาแล้วเขาเวียนตายเวียนเกิด เขาทำของเขา มันเป็นอนิจจังทั้งหมด ถึงต้องทำอานาปานสติเพื่อเป็นสัมมาสมาธิ ทำใจให้สงบแล้ว ทำใจให้ตั้งมั่นเข้ามา แล้วจับต้องสิ่งที่ว่าสิ่งที่ป็น อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา จนหลุดออกไปจากใจ ใจนั้นรอดพ้นออกไป พ้นจากวิญญู

แต่ใจของเรามันมี อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา มาตลอด ใจของเราถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์ ถึงได้ต้องมาเกิดเป็นเราอยู่นี้ เรามาเกิดนี้เพราะว่าอวิชชาปิดหัวใจของเรามาเกิด แล้วเวลาเกิดขึ้นมาแล้วเราก็หลงไปโดยความไม่เข้าใจ ความไม่เข้าใจเพราะไม่เคยได้ยินได้ฟังธรรม ความเข้าใจที่ได้ยินได้ฟังธรรม ธรรมที่ได้ยินได้ฟังเข้าใจอันนี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ที่ว่าเราเข้าใจว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา” พระสารีบุตรฟังคำนี้คำเดียวนะ ตอนที่ว่าเป็นมาณพอยู่ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา พระพุทธเจ้าสอนสาวเข้าไปหาเหตุ”

ทำไมเขาเป็นพระ โสดาบันขึ้นมามีอะไร? เพราะเขามีความพร้อมของเขา

แต่ของเราไม่มีความพร้อมของเรา เราฟังจนชินหู แต่กิเลสมันปิดใจไว้ กิเลสมันพยายามผลักไสไว้ เพราะมันเป็นสมบัติของคนอื่น มันไม่สะท้อนถึงหัวใจ ใจนี้ถึงไม่รอด ใจนี้ถึงโดนปกคลุมไว้โดยธรรมชาติของมัน ใจนี้ที่โดนปกคลุมไว้แล้วก็ว่าเราศึกษาธรรม เราได้ฟังธรรม ธรรมขึ้นมา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาวกะ-สาวกเป็นผู้ได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังแล้ว ยังต้องเอามาใคร่ครวญ ใคร่ครวญในชีวิต ในความใคร่ครวญของเราว่าในชีวิตนี้มีสิ่งใดที่เป็นสาระ สิ่งใดเป็นสาระ

ถ้ามันเริ่มเข้าใจในชีวิต มันจะสอดคล้องกับความป็นอยู่ของโลกเขา มันจะปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามา ถึงมีศีลมีธรรม ทาน ศีล ภาวนา เกิดขึ้นจากเราเองใจประพฤติปฏิบัติ เราเองใจเราถึงได้ทำ โลกนี้เขาหมุนต่อไป เขาใช้ชีวิตของเขาหมุนไปตามกระแสโลกของเขา เขาไม่สนใจแล้วเขายังกลับมาดีอีกด้วยนะ ว่าเขาต่างหากเป็นผู้มีความสุข เขาต่างหากเสพกามคุณในโลกนั้นแบบพอใจของเขา

แล้วผู้ที่ว่ามักน้อยสันโดษ ว่าผู้ที่ออกไปปฏิบัติ ไปเกิด ไปประพฤติปฏิบัติธรรมกัน เพื่อจะได้ไม่มีคนมาแย่งในสิ่งของเขาที่แสวงหาอยู่ ให้มีคนอื่นแย่งชิงน้อยลง เขาจะได้สะดวกสบายในการเสพของเขา

โลกกลับคิดอย่างนั้น คนมีคิดอย่างนั้น เราเคยมีมาใหม่ ถ้าเราเคยมีมาเราเคยคิดอย่างนั้นใหม่ ถ้าเราคิดอย่างนั้นมาก่อน เดียวนี้ทำไมหัวใจเราพัฒนาขึ้นมาล่ะ เพราะเราได้ยินได้ฟังธรรม ธรรมโอสธสามารถชำระหัวใจได้ “ธรรมโอสธ” เป็นธรรมเป็น โอสธที่สามารถชำระกิเลสของใจพ่นออกไปจากใจของเรา แต่ปัจจุบันนี้มันยังไม่สามารถชำระออกไปได้ เราก็ต้องค้นคว้าของเรา “ของเรา” นะ เพราะกิเลสนี้มันอยู่ในหัวใจของเรา ธรรมที่ว่า จะเกิดขึ้น มันจะเกิดขึ้นจากใจของเรา เราต้องสร้างขึ้นมา

“สัมมาสมาธิ” ความสงบของใจ ถ้าจิตนี้มันสงบได้ เราถึงจะเห็นตัวใจ ถ้าเราเห็นตัวใจนั้นนะ ใจมันถึงจะฟังธรรม ตอนนี้นั้นมันฟังผ่านกรอบของใจ กรอบของใจคือขั้น ๕ คืออายตนะกระทบ วิญญาณเกิดขึ้น เวลาเสียงกระทบหูนี้ โสทวิญาณเกิดขึ้น โสทวิญาณเกิดขึ้นรวมลงที่ใจ รวมลงที่ใจ อายตนะกระทบเสียง จมูกกระทบกลิ่น มันฟังโดยตรงนั้นนะ มันฟังโดยข้างนอกเข้ามา ฟังโดยอายตนะ อายตนะกระทบเข้าไป แต่กิเลสที่อยู่ข้างในหัวใจมันยังผลักไสอยู่ ความผลักไสของมัน จิตนี้ถึงไม่ตั้งมั่น

เราว่าเราฟังธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรารู้หมดเลย รู้หมดเลย แต่เราจับต้องใจของเราได้ไหม ถ้าเราจับต้องใจของเราไม่ได้ ธรรมที่จะแก้กิเลส ธรรมโอสธยังไม่เกิดขึ้นกับเรา ธรรมโอสธจะเกิดขึ้นกับเราต่อเมื่อ ธรรมโอสธธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ที่ขวนขวายมานั้นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจดวงนั้นรอดออกไปแล้ว ถึงได้แผ่ธรรมถึงปัจจุวัคคีย์นั้นเป็นผู้สืบทอดเริ่มต้น แล้วก็ยังสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

แล้วปัจจุบันนี้เราเป็นผู้ค้นคว้า เราเป็นคนที่พยายามจะหาทางออกนั้น ทำไมเราจะก้าวเดินตามสิ่งนั้นไม่ได้ สิ่งที่ว่ามีคนเดินออก เดินนำหน้าไปแล้ว แล้วเราเดินตามของเราอยู่ เดินตาม เห็นไหม เดินตามทำไมใช้อะไรเดิน? เดินตามคือหัวใจนี้มันพัฒนาขึ้น หัวใจไม่พัฒนาขึ้นเราก็ตกอยู่ในโลกที่เขาผลิตผลิตในโลกนั้น นี่เราไม่ผลิตผลิต เราไม่ผลิตผลิตเราถึงเจริญขึ้นมา เราไม่ผลิตผลิตไปกับเขา สิ่งนั้นมันเป็นการสะสมให้การเกิดการตาย

ทำความคุณงามความดีเกิดบนสวรรค์ เกิดบนพรหม แล้วก็ต้องกลับมาเกิดอีก เป็นวัฏฏะๆ ววนออกไปแล้วเราก็อยู่ในวัฏฏะ ในปัจจุบันนี้เป็นภพของมนุษย์ก็อยู่ในวัฏฏะนั้น แล้วอยู่ในวัฏฏะ ถ้าถ้าเราผลออกไป กระแสของกรรมก็ยังซัดไปอย่างเก่า กระแสของกรรมจะพัดให้ใจดวงนี้ได้เกิด สถานะต่างๆ ในขณะที่ปัจจุบันนี้เกิดอารมณ์ขึ้นมาในหัวใจอย่างหนึ่ง เกิดอารมณ์ขึ้นมาครั้งหนึ่งก็เกิดสถานะๆ หนึ่ง แต่เราจับสถานะนี้ไม่ได้

พุทโธ พุทโธ เกิดขึ้นมาในหัวใจ เราสามารถให้พุทโธต่อเนื่องไม่ได้ ถ้าพุทโธต่อเนื่องได้ สถานะของใจมันก็จะสืบทอด สืบทอดจิตนี้ก็ตั้งมั่น แต่มันเกิดดับ เกิดดับในหัวใจแล้วเราสืบทอดไม่ได้ อารมณ์ที่มันเกิดขึ้นเป็นอารมณ์โลกมันหมุนไป อารมณ์พุทโธ พุทโธ เราสามารถกำหนดพุทโธ พุทโธ ขึ้นมาได้ในหัวใจ มันตั้งขึ้นมาได้เป็นธรรมชาติ เป็น “เอกัคคตารมณ์” อารมณ์ที่เป็นเอกเป็น หนึ่ง กับอารมณ์ที่มันหมุนเวียนออกไป หมุนออกไปตามกิเลสที่มันผลักไส

นั่นนะ วัฏฏะในหัวใจมันก็จับไสให้หัวใจหมุนไปขนาดนั้น วัฏฏะข้างนอกมันก็เข้ากัน ใจ กับวัฏฏะมันก็เป็นอันเดียวกัน มันกลืนกินเป็นเนื้อเดียวกัน หมุนไปในวัฏฏะโดยที่เหมือนกับเรา ว่าเราผลอหรือไม่ผลอ กิเลสมันทำให้ผลอ ความไม่เข้าใจมันก็หมุนเวียนไปในวัฏฏะนั้น พอ หมุนไปในวัฏฏะนั้นก็เอาอะไรมาให้ละ

วัฏฏะมันเป็นสิ่งที่ไม่มียะไรเที่ยงแท้ ไม่มีสิ่งอะไรที่เป็นสาระคุณให้ใจนั้น...หมด ใจ พลังงานจนหมด มันก็มีแต่เอาความทุกข์มาให้หัวใจ ทั้งๆ ที่เรายังไม่ได้เกิดตายในวัฏฏะจริงนะ มันเกิดตายในวัฏฏะ ความคิดในหัวใจ แล้วหัวใจที่ว่าวัฏฏะในความคิดนี้กับวัฏฏะข้างนอกมันก็ หมุนเวียนกันไป

นี่มันก็เห็นโทษเข้ามา พอเห็นโทษเข้ามามันก็จะปล่อยความคิด สิ่งที่เป็นความคิด คิด ทำไมเพื่อที่จะเอาความทุกข์มาให้หัวใจดวงนั้น จะตายมันก็ต้องหมุนเป็นไปอย่างนั้นแน่นอน ถ้า เราตายไปจิตมันก็ต้องเกิดดับเป็นสถานะของมนุษย์ สถานะของเทวดา สถานะใดสถานะหนึ่ง ขณะนั้นแน่นอน นั่นเกิดทั้งจิตเกิดทั้งกาย

แต่ขณะปัจจุบันนี้เกิดในเฉพาะหัวใจที่มันเป็นกิเลสหมุนอยู่ในหัวใจของเรา มันเกิดดับ เกิดดับในหัวใจของเรา แล้วในร่างกายนี้เป็นแค่กรอบที่ให้หัวใจนี้สถิตอยู่เท่านั้นเอง เวียนอยู่ในนี้ สถานะของกาย กายนี้ถ้าเราเข้าใจเรื่องของกาย เราจะปล่อยวางเรื่องของกายไว้ตามความเป็นจริง กายนี้จะเป็นอย่างคุณกับเรา การเห็นกายตามความเป็นจริง

แต่นี้เราไม่เห็นกายตามความเป็นจริง เราหลงว่าเราเป็นสถานะกายกับเราเป็นอันเดียวกัน ความยึดของใจนี้เป็นธรรมชาติของมัน ไม่มีใครเลยที่ว่าจะปล่อยกายได้ตามความเป็นจริง ไม่มี ถ้าปล่อยกายได้ตามความเป็นจริงเราจะไม่เป็นข้าของความคิดที่มันถูกระชากอันนี้ไป เพราะความคิดนี้ไม่รู้ มันหลง มันถึงถูกระชากไป

แต่ถ้ารู้จริงมันจะถูกระชากไปไม่ได้ คนที่เข้าใจ ผู้ใหญ่ที่ชำนาญในเส้นทางนั้น ใครจะมาหลอกให้เดินไปหลงทาง ผู้ใหญ่คนนั้นจะรู้ตัว ถ้าผู้ใหญ่นั้นไม่เคยเดินเส้นทางใดเลย มันจะต้องโดนหลอกไปแน่นอน ตามเส้นทางที่ว่ากิเลสมันหลอกพาไป

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจมันเข้าใจตามสถานะความเป็นจริงว่ากายนี้ไม่ใช่เราตามความเป็นจริงแล้วใครมันจะมาหลอกได้ มันจะอุปาทานไปกับสิ่งนั้นได้อย่างไร เพราะมันไม่มี มันถึงเป็นอุปาทานแล้วจับใส่ให้หัวใจนี้เร่าร้อนไปกับมัน

แล้วจะแก้กันตรงไหนล่ะ? มันจะแก้กันมันถึงต้องทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ ถ้าใจยังไม่สงบ ความคิดคิดขนาดไหนมันปัญญาอบรมสมาธิ เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ความคิดหมุนไปในปัญญา ปัญญา มันปล่อยวางเข้า ปล่อยวางเข้ามา มันก็เข้ามาหาใจตัวนี้ หาเอกลักษณ์ตัวนี้ มันปล่อยวางเข้ามา มันปล่อยวางเพราะว่ามันเป็นการลูบคลำ มันไม่เคยเห็นตัวแท้ของใจ มันไม่เคยเห็นสิ่งที่ไปหลงไหล

ถ้ามันปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามาแล้ว จิตตั้งมั่น จิตเราตั้งมั่นเข้าบ่อยๆ จิตตั้งมั่นเข้าบ่อยๆ จิตปล่อยวาง สงบเข้ามาเรื่อยๆ มันจะตั้งมั่น นั่นนะ จิตตั้งมั่นแล้วควรแก่การงาน พอควรแก่การงานค่อยยกขึ้นวิปัสสนา การยกขึ้นวิปัสสนาก็วิปัสสนาในกาย เวทนา จิต ธรรม อันนั้น แต่การวิปัสสนากาย เวทนา จิต ธรรม เป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้ใหญ่ที่จะสาวหาทางออกไม่ใช่เด็กแล้ว เด็กๆ นี้โดนหลอกไป กิเลสมันหลอกมันจับใส่ไป

แต่นี้เพราะเราทำความสงบเข้ามา สิ่งที่มันสงบได้คือกิเลสมันยุบขอบตัวลง ถ้ากิเลสไม่ยุบขอบตัวลงจิตนี้จะสงบไม่ได้เลย จิตสงบไม่ได้มันก็ต้องพุ่งชนไปตามธรรมชาติของมัน แต่เพราะกำลัง กำลังของธรรมที่เราสร้างสมขึ้นมา

สมาธิธรรม ความเห็น เห็นเงา “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ถ้าเห็นจิตของตัวเองก็เห็นเงา เพราะจิตตัวนี้ถ้ามันรอดพ้นไปแล้วมันจะเหมือนกับจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตตัวนี้เหมือนกัน แต่จิตขณะนี้นั้น โคนปกคลุมไปด้วย อวิชชาอุปจยา สงขารา มันถึงไม่เห็นตัวเอง

แต่ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา พอจิตมันสงบ มันตั้งมั่นขึ้นมาเรื่อยๆ นั่นนะ เห็นเงา คือเห็นจิตของตัวเอง จิตตัวนี้มันจะสามารถพัฒนาได้ ถ้าจิตตัวนี้สามารถพัฒนาได้ ใจมันจะรอดพ้นจากตรงนี้ ถ้าตรงนี้พัฒนาขึ้นมา มันจะรอดพ้นออกไป การพัฒนายกขึ้นวิปัสสนาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ยกขึ้น ความเห็น ถ้าจิตมันตั้งมั่นแล้วยกขึ้นมา มันเห็น เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันจะเกิดความสลัดสังเวชมาก มันจะสะเทือนหัวใจ ถ้าสิ่งที่ว่าวิปัสสนามันสะเทือนหัวใจ อันนั้นมันถึงจะเป็นการชำระกิเลส

ถ้ามันสะเทือนหัวใจมันก็ปล่อยวาง ความปล่อยวางนั้นมันปล่อยวางชั่วคราว มันปล่อยวางส่วนใหญ่แล้วต้องปล่อยวางเข้ามาก่อน วิปัสสนาความเข้าใจ กายนี้ไม่ใช่เรา ความเห็นของข้างนอกนี่นะ มันเห็นด้วยปัญญา เห็นด้วยปัญญามันสืบต่อ ปัญญาคิดว่ากายนี้ไม่ใช่เราโดยธรรมชาติของเรา ใช้วิชาการเข้ามาคำนวณ เพราะตายไปแล้วต้องเนาต้องเปื่อย นี้วิชาการ

อันนี้เป็นอดีตอนาคตนะ กาลเวลาเข้ามาแบ่งแยกกับปัจจุบันออกไป มันไม่เป็นปัจจุบัน ธรรม สิ่งที่ไม่เป็นปัจจุบันธรรม เห็นตามวิทยาศาสตร์ สิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์เป็นความคิด เราเรียนมาแล้วเราเชื่อของเรา เราเรียนมา ฟังสิ “เราเรียนมา” สิ่งที่ว่าเราเรียนมา กิเลสมันอยู่หลังเรา อวิชชาอยู่หลังเรา จิตปฏิสนธินี้เราไม่เคยเห็น ความสงบของใจเราไม่เคยเห็น

แต่ความคิดนี้เกิดขึ้นได้โดยธรรมชาติของสถานะมนุษย์ สถานะของมนุษย์มีขั้น ๕ ขั้น ๕ ความจำได้หมายความว่า เราศึกษาธรรมมาแล้วเราก็ใช้ปัญญาคิด คิดแล้วเราคำนวณกับวิชาการที่เราศึกษามา เราก็มองว่าเป็นอย่างนั้นจริงๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ไม่ผิด เห็นอย่างนั้นจริงๆ รู้อย่างนั้นจริงๆ ความเห็นเป็นอย่างนั้นจริงๆ แต่มันไม่ปล่อยกิเลส มันไม่ปล่อยกิเลสเพราะมันเป็นจินตมยปัญญา

สุดมยปัญญา เราศึกษาเล่าเรียนอยู่ การฟังเทศน์อยู่ก็เป็นสุดมยปัญญา การได้ยินได้ฟังก็เป็นสุดมยปัญญา แต่มันเป็นปัจจุบันธรรม สุดมยปัญญาที่เราได้ยินได้ฟังมานั้น มันได้ยินได้ฟังมา มันไม่เข้าสะเทือนถึงหัวใจ ถ้าฟังธรรมประพาศปฏิบัติธรรมต่อหน้า หัวใจสงบอยู่เดี๋ยวนี้ แล้วธรรมนี้แทรกเข้ามาในหัวใจในข้อปฏิบัติ ในภูมิธรรมของจิต

จิตของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน จิตของผู้ที่ทำความสงบไม่ได้ จะหาวิธีการเข้าถึงความสงบ
จิตของผู้ที่กำลังวิเคราะห์หวัจยอยู่ วิปัสสนาอยู่ วิธีการจะอย่างไร

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงมาตรงนั้น มันเข้าแทงถึงหัวใจ
ของตัวเอง เราล้างเลสงสัยอยู่ เรากำลังลูบคลำอยู่ เรากำลังพลิกแพลงอยู่ เราทำกำลังของเราไม่พอ
กิเลสมันผลักใส มันผลักให้หลุดจากมือไปนะ เรากำลังจับต้องพลิกแพลงอยู่ แล้วมันก็ทำให้หลุด
มือไป

เวลาทำสมาธิวิปัสสนาอยู่ เห็นภาพอยู่แล้วภาพมันหลุดออกไปจากคลองของตา คลองของ
จิตที่เห็นอยู่ สมาธิมันไม่พอ นี่กิเลสมันจะผลักใส มันจะป้องกันตัวของมันเอง ภูมิจิตภูมิธรรมของ
สูงขึ้นไป ฟังขึ้นไป นี่ฟังธรรมในการประพฤติปฏิบัติ ธรรมโอสธ ธรรมในการแสดงธรรมใน
ปัจจุบันธรรม กับปัจจุบันจิต การฟังสดๆ มันถึงได้ผลตรงนั้น

การฟังสิ่งที่ว่าเป็นต่อเนื่องมานั้นเป็นสุขตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญามัน
เกิดขึ้นตรงนี้ มันจุดประกายได้ ว่าถ้าฟังเป็นสุขตมยปัญญาโดยทั้งหมด แล้วขณะที่ฟังแล้วเข้าใจ
ขึ้นมา อันนั้นเป็นภวานามยปัญญา “ภวานามยปัญญา” นี่เป็นปัญญาที่ชำระกิเลส ชำระกิเลสให้
หลุดออกไปจากใจ หลุดออกไปจากใจ

ถ้ากิเลสขาดออกไปจากใจ อรูปธรรมเกิดขึ้นมาจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นไม่มีวันแปร
สภาพอีกแล้วจากความเสื่อมสภาพลงมา แต่จะแปรสภาพสูงขึ้นไปเรื่อยๆ สูงขึ้นไปเรื่อยๆ ความ
แปรสภาพสูงขึ้นไปเพราะภพภูมิของใจ ฟังสิ “ภพภูมิของใจ” ใจมันสละขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอน
ขึ้นมา มันสละเปลือกหยาบๆ เข้ามา แล้วสละเข้าไปข้างในเรื่อยๆ ภพภูมิของใจพัฒนาขึ้นจนใจนี้
จะรอดพ้นจากอวิชชาไปทั้งหมด

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารอดพ้นไปแล้ว พระอรุณสาวกต่างๆ รอดพ้นไป
แล้วเป็นพยานยืนยันกับผู้ประพฤติปฏิบัติทุกๆ คน ธรรมะมันถึงมืออยู่ ความล้างเลสงสัยก็เป็นผล
ของกิเลสที่ป็นขึ้นมา ความคิดว่าเราไม่มีอำนาจวาสนา เราทำไม่ได้ เรายังไม่ถึงเวลาของเรา นี่เป็น
เรื่องของกิเลสทั้งหมด กิเลสพยายามจะพลิกแพลงออกไป กิเลสนี้อยู่ในหัวใจของเรา มันอยู่ลึก
มาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า ธรรมนี้ลึกซึ่งละเอียดสุขุมคัมภีรภาพมาก เข้าถึงด้วยตรรกะไม่ได้ เข้าถึงด้วยปรัชญาไม่ได้ มันอยู่ลึกมาก เพราะธรรมอันนี้มันอยู่ลึกมาก เพราะได้ชำระกิเลสแล้ว แต่ถ้ายังไม่ได้ชำระกิเลส กิเลสมันก็คืออยู่ที่ตรงจุดที่ทำนั้น ติดอยู่นั่นละ มันก็ถึงเป็นลึกซึ่งเหมือนกัน กิเลสนี้ก็ลึกซึ่งมาก กิเลสนี้ก็คัมภีรภาพมาก สามารถสมานกับใจได้ หลอกหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติให้เชื่อและเคลิบเคลิ้มตามโดยธรรมชาติของมัน

เวลาเพติดเพติน พลิกออกไปจะพลิกขนาดไหนมันอยู่หลังความคิดของเรา ความคิดที่เป็น วิทยาศาสตร์ ความคิดที่ว่าเราคิดว่าเราเห็นคุณธรรม เห็นตามความเป็นจริงอันนั้น มันถึงไม่เห็น ตามความเป็นจริง เพราะว่ามีสิ่งหนึ่งอยู่ข้างหลังความคิดนั้น “สิ่งหนึ่ง” ฟังสิ มันถึงไม่เป็น ธรรมจักรไร ธรรมจักร จักรนี้หมุนไป ภาวนามยปัญญาคือธรรมจักร จักรของใจที่มันเคลื่อน ออกไป ถ้าจักรของใจเคลื่อนออกไป มันจะมีตัวตนมาได้ไหม

ถ้ามีตัวตนขึ้นมาธรรมจักรมันเป็นธรรมหรือ มันก็ต้องเป็นเรลสิ เพราะมีเราอยู่ในธรรมจักร นั้น ธรรมจักรนั้นก็ต้องแวง สิ่งที่แวง ไม่มัชฌิมาปฏิบัติ ถ้ามันแวงมันไม่มัชฌิมาปฏิบัติมัน ก็เป็นกิเลสบังเงา กิเลสสลักไส กิเลสทำให้ธรรมจักรเรานี้เคลื่อนโดยไม่ธรรมชาติของมัน มันจะ ไปชำระมันได้อย่างไร เพราะสิ่งที่คิดขึ้นมาเพื่อมัน แล้วจะไปชำระมัน มันก็บิดให้มันแวงไว้ก่อน มันแวงไปมันก็ชำระมันไม่ได้ มันก็ลุ่มๆ คลำๆ อยู่อย่างนั้น นี่กิเลสบังเงาอยู่ในการประพฤติ ปฏิบัติอันนั้น

ถึงเห็นว่ากิเลสที่อยู่ที่ไหน อยู่ในส่วนลึกของหัวใจเรา เราถึงว่าเห็นโทษของกิเลสในใจ ของเรา ถ้าโทษกิเลสในใจของเรา เราถึงจะมีกำลังใจขึ้นมาใจ เรามีกำลังใจขึ้นมาจะ เพราะเรา เพิ่มสถานะของเราขึ้นมาเองได้ ใจนี้ถ้าเรามีความเข้มแข็งมีความมุมานะ เราสามารถก้าวเดินไปได้ ถ้าเราคิดว่าเราอ่อนแอ เราไม่มีอำนาจวาสนา มันนั่นละ มันคิดทั้งหมด

ไม่มีอำนาจวาสนาเรามาั่งอยู่ที่ได้อย่างไร ไม่มีอำนาจวาสนาเราจะสนใจเรื่องนี้หรือ

สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ลึกลับ เป็นสิ่งที่ไม่มีใครสามารถพิสูจน์ได้ ไม่มีใครสามารถพิสูจน์ได้ เว้นไว้ แต่ผู้ที่เข้าถึงธรรมเห็นธรรมตามความเป็นจริง พิสูจน์ได้ ที่นี้เราเชื่อมั่นตรงนั้น ถ้าเราเชื่อมั่นตรง นั้นเราก็ก้าวเดินตามนั้นไป สิ่งที่เขาพิสูจน์ไม่ได้เพราะมันเอามายืนยันกันไม่ได้ มันถึงว่ามีบางที่ การสั่งสอนที่ครูบาอาจารย์ยังไม่รอบคอบพอ มันจะทำให้เราเนิ่นช้า คำว่า “เนิ่นช้า” เพราะเรา เข้าใจว่าสิ่งที่มันปล่อยวางนั้นเป็นผล

สิ่งที่ปล่อยวางนั้นไม่เป็นผล เพราะมันปล่อยวางโดยกิเลสมันก็มีส่วน มันปล่อยวางเพราะมันไม่ทนกับอำนาจของธรรมก็มีส่วน ไม่ทนกับอำนาจของธรรม วิปัสสนาไปแล้วมันปล่อยวาง อันนี้อำนาจของธรรม อำนาจของกิเลสสู้ไม่ได้ มันหลบใจ สู้ไม่ได้มันหลบออกไป มันถึงไม่สมุจเฉตปหาน สมุจเฉตปหานวิปัสสนาเข้าไปบ่อยเข้า เข้าบ่อยเข้า บ่อยเข้า จนธรรมจักรมันเคลื่อนไป บ่อยเข้า บ่อยเข้า มันปล่อยบ่อยครั้ง บ่อยครั้ง ตรงนี้เป็นหัวใจของการประพฤติปฏิบัติ

หัวใจของการประพฤติปฏิบัติ ในมุตโตทัยของหลวงปู่่มั่นบอกว่า “ต้องหมั่นคราดหมั่นไถ หมั่นพยายามทำสิ่งที่ว่ามันสะสมอยู่ในเนื้อนาของเรา” สิ่งที่มีมันเป็นวัชพืชอยู่ในเนื้อดิน อันนี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นกิเลสวัชพืชในหัวใจของเรา เราต้องหมั่นคราดหมั่นไถ หมั่นวิปัสสนาไปบ่อยๆ เข้า ภาวนามยปัญญาวงรอบหนึ่งมันก็คราดไถออกจากใจไปวงรอบหนึ่งๆ การปล่อยวางนั้นนะ มันปล่อยวางวงรอบหนึ่ง มันก็ปล่อยวางไปวงรอบหนึ่ง

วงรอบหนึ่ง แต่มันยังไม่มีสิ่งใดหลุดออกไปจากใจ สิ่งที่ยังไม่หลุดออกไปจากใจ นั่นละคือตัวกิเลส มันไม่หลุดออกไปจากใจมันก็เล็ดรอดไปตามการคราดการไถนั้น รักษาชีวิตมันไว้อยู่ในเนื้อดินนั้น รักษาชีวิตของมันอยู่ในเนื้อจิตของเรานั้น นี่การปล่อยวางมันถึงว่าการปล่อยวางนี้ยังไม่ถึงที่สุดของการว่ามันเป็นผลของการประพฤติปฏิบัติ กิเลสมันถึงบังงาในสิ่งนี้ได้ บังงาว่าเข้าไป นี่ถ้าผู้ไม่รอบคอบ

ถ้าผู้รอบคอบทำไปตามหน้าที่ โลกนี้เหมือนไม่มี หน้าที่ของเราหน้าที่คราดไถเข้าไปในกลางหัวใจของเรา ถ้ามันแพ้ขึ้นมามันไม่มีกำลังพอ เรากลับมาพักทำความสงบเข้ามา ถ้าไม่มีความสงบ มันเป็นโลกไปหมดเลย โลภียะ โลภียารมณ์ อารมณ์ที่เกิดขึ้นมาเป็นโลภียะ เป็นวิทยาศาสตร์ สิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์นี้มันทั้งนั้นนะ เพราะวิทยาศาสตร์นี้เป็นสูตรสำเร็จ เป็นสูตรตายตัว เป็นสัญญาทั้งหมด เป็นข้อจามาทั้งหมด

ถ้าเป็นปัจจุบันธรรม เป็นปัญญา เป็นภาวนามยปัญญา ทำจากความสงบของเราขึ้นมา แล้วมันเกิดการค้นคว้าขึ้นมาเดี๋ยวนั้น ปัญญาขึ้นมาเดี๋ยวนั้น มันจะตัดกันเดี๋ยวนั้น พอตัดกันเดี๋ยวนั้น มันก็ปล่อยวางวงรอบหนึ่ง นั่นนะถึงเป็นภาวนามยปัญญา ธรรมจักรมันก็หมุนไปรอบหนึ่ง

ซ้ำแล้วซ้ำเล่าอยู่อย่างนั้น จนถึงจุดหนึ่ง มันมัชฌิมาปฏิปทาพอดีกัน มันจะปล่อยวางขาดออกไป อกายกับใจนี้จะหลุดออกไปจากกัน อกายกับใจแยกออกจากกัน อกายนี้เป็นเรา ใจนี้เป็นกายนี้ ไม่มีในความรู้สึกอันนั้น อกายนี้ขาดออกไปเห็นชัดๆ เลย ทุกข์ที่เคยอยู่ในหัวใจนี้หลุดออกไป

นั่นนะ วัชพีชนั้นหลุดออกไปจากใจ ความสิ่งที่วัชพีชหลุดออกไปจากใจนั้นถึงจะเป็นผลขึ้นมาตามความเป็นจริงของใจดวงนั้น ธรรมโอสธเกิดขึ้นมาจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นได้เสพธรรมโอสธ ยาแก้โรคได้แก้พิษออกไปชั้นตอนหนึ่ง หมุนเวียนออกไป มันก็หมุนเข้ามีความสงบ มีความสุขมาก

สิ่งที่ว่าทุกข์ๆ เมื่อก่อน ราพึงรำพันว่าทุกข์ทั้งหมด สิ่งใดก็เป็นทุกข์ การประพฤติปฏิบัติเข้ามานี้ก็เอาทุกข์เข้าแลกมา เอาทุกข์นี้เข้าแลก การนั่งสมาธินี้ต้องเอาจิตใจอันเข้มแข็งเข้ามาต่อสู้ เวลาเกิดสมาธิขึ้นมาแล้วจะยกขึ้นวิปัสสนา มันก็โดนกิเลสนี้พลิกแพลงไปว่าความสงบของใจนั้นคือผลของมัน

ความสงบของใจนั้นมันจะเป็นผลได้อย่างไร ในเมื่อมันเป็นสิ่งที่ว่ามันเป็นตัวของมัน มันยังไม่ได้ผสมเข้าไปในมรรคอริยสัจจ ความดำริชอบ ความเห็นชอบ สติชอบ ความระลึกรู้ชอบ ยังไม่สร้างขึ้นมา

เราก็พลิกแพลงขึ้นมา เราพยายามสะสมของเราขึ้นมา จนมันเป็นธรรมในหัวใจ ธรรมอันนี้ถึงเป็นธรรมโอสธ ธรรมโอสธนี้เป็นของใคร? เป็นของดวงใจที่สร้างขึ้น ดวงใจดวงไหนสร้าง ธรรมโอสธขึ้นมา ดวงใจนั้นก็ดื่มกินธรรมโอสธอันนั่นเอง ธรรมโอสธเข้าถึงดวงใจอันนั้น ดวงใจดวงนั้นก็สำรอกกิเลสออกไปจากใจ นี่เกิดขึ้นมาจากเราทั้งนั้นเลย เกิดขึ้นมาจากใจดวงที่ประพฤติปฏิบัติ เกิดขึ้นมาจากดวงใจที่ว่ามึนๆ บอดๆ ที่ว่าไม่มีความสามารถนั้นนะ

เป็นไปตามธรรมนะ ตามธรรม คือธรรมอันนั้นเกิดขึ้นตามความเป็นจริง แล้วเห็นตามความเป็นจริงกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นก็มีความสุขมาก มีความสุขเว้งว้าง เว้งว้างอยู่อย่างนั้นอยู่พักใหญ่ทีเดียว มีความสุข ทั้งๆ ที่กิเลสก็หลุดออกไปนะ ทั้งๆ ที่ความสุขอันนั้นก็ขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น มองโลกจะสงสารชาวโลกเขามาก ว่าเกิดขึ้นมาในวัฏฏะแล้วก็ตายไปในวัฏฏะ หัวใจที่มีคุณค่าที่ควรจะทำเพื่อจะให้ธรรมโอสธนี้เข้าถึง...

...มันยังมีแก้ไขคิดสงสารสัตว์โลก เห็นสัตว์โลกแล้วสงสารสัตว์โลกอยากให้สัตว์โลกรู้เห็นเหมือนเรา รู้เห็นเหมือนเรา ถ้าไม่มีธรรมในหัวใจ...

...ไม่หัดก็ไม่ปักแน่น ไม่หัดก็ยังปักในเลนในโคลนอยู่ มันพึ่งอะไร ไม่ได้หรอก ถ้าในหัวใจเราไม่มีธรรมในหัวใจเรา เราจะไปพึ่งใคร เราพึ่งใจเราก็ไม่ได้ เราให้คนอื่นพึ่งก็พึ่งไม่ได้

แต่ถ้าในใจเรามันมีกรรมขึ้นมา มันพึงใจเราได้ ๑ แล้วยังสงสารสัตว์โลกออกไป เวลาสงสารมองออกไปนะ แล้วก็ย้อนกลับเข้ามาสิ แล้วสัตว์ตัวนี้ สัตว์เรา สัตว์ปัจจุบันที่เราพินมามันยังมีอะไรอยู่ข้างในไหม?

ถ้ามันมีอยู่ข้างใน มันยังมีอยู่สิ่งนี้ เพราะใจมันยังไม่รอด ถ้าใจมันรอดมันต้องพลิกพัฒนาเข้าไปเป็นชั้นเป็นภูมิเข้าไป ถ้าใจไม่รอดมันยังมีสิ่งที่จับใส่ออกมา สิ่งที่จับใส่ออกมามันบอกแน่นอนว่าอันนี้เป็นกิเลส ความทุกข์อันละเอียด ความทุกข์อย่างหยาบๆ นี่เราปล่อยวางได้แน่นอน ความทุกข์อันละเอียดมันยังมีในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจเราอย่างนี้แล้วมันยังเกิดยังตายอยู่ มันยังต้องเกิดต้องตายในวัฏฏะต่อไป แต่ภพชาติมันสั้นเข้ามาแน่นอน ภพชาตินี้มันกำหนดได้เลยว่าภพชาติ กี่ชาติไป

เพราะว่าสิ่งที่จับใส่นั้น โคนทำลายออกไปแล้ว จะไม่เหมือนกับปุณฺณคนหนาด้วยกิเลสที่มันต้องเวียนไปไม่มีต้นไม่มีปลาย ปุณฺณคนหนาด้วยกิเลสเวียนไปไม่มีต้นไม่มีปลายนะ ไม่มีต้นไม่มีปลายคือไม่มีวันกำหนดได้เลย

วัฏฏะนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดบอกไว้ในพระไตรปิฎก “เปรียบเหมือนคนเดินกลางทะเลทราย เหนื่อยมากจนล้มไปกลางทะเลทราย แล้วยังเหลือระยะทางข้างหน้าที่ยังต้องเดินต่อไปอีก” วัฏฏะที่เปรียบเทียบไม่ได้ มันต้องเวียนตายเวียนเกิดขนาดนั้น เหนื่อยหน่ายขนาดไหนก็ต้องไป เพราะหัวใจเวลามันเกิดมันตายนี้ไม่มีใครบังคับได้ ขณะที่ว่าเราเกิดเราตายนี้ยังบังคับไม่ได้เลย

แต่หัวใจดวงนี้มีกำหนดมีขอบเขตแล้ว สิ่งที่มีขอบเขตคือไม่เวียนไปอีก ไม่เวียนไปตามที่ว่าไม่มีต้นไม่มีปลาย ถึงเวียนไปก็มีขอบเขต แล้วถ้าไม่เวียนละ ไม่เวียนก็ต้องย้อนกลับมาชำระที่ใจของตัว เพราะสิ่งที่ไปเกิดนี่คือใจพาเกิดเท่านั้นนะ ใจนี้ไปแสวงหาวัฏฏะ ถ้าใจนี้ไม่ไป ใจนี้หมดสิ้นไป วัฏฏะเขาก็มีอยู่อย่างนั้น มีอยู่โดยดั้งเดิม นรกสวรรค์ในวัฏฏะนี้มีมาดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้แล้วมาเห็นสิ่งนี้แล้วมันสิ่งที่ว่าน่าขยะแขยง น่าสลดสังเวช น่าสลดสังเวชว่าเราก็เคยเกิดตายมาตลอด

แล้วปัจจุบันนี้ไม่ใช่ที่เราเคยเกิดเคยตายนะ เราต้องเกิดต้องตายตลอดด้วย เพราะสิ่งที่ในใจเรามันยังมีอยู่ เรายังต้องเกิดต้องตายสิ่งนั้นยังไปอีกไปตลอด แล้วเรามีโอกาสแก้ไข เราเป็นคนหูตาสว่าง เราเป็นคนไม่เพลิดเพลิดไปกับเขา

ถ้าเรามีหูดาสว่างเราก็ต้องสะสมของเราดี เราสร้างของเรา ทำความสงบของใจเข้ามา ใจของเราสงบอย่างหยาบๆ เข้ามาแล้ว อย่างละเอียดเข้ามามันก็ทำความสงบของเราเข้ามาได้ ใจต้องอาศัยความสงบตลอด จิตที่มันปล่อยวางแล้วมันเว้าว่างมันว่างนั้นเป็นผลของมัน ผลของใจเป็นผลของใจ

แต่มรรคอรียสัจจัง สัมมาสมาธินี้เป็นการสร้างขึ้นมาจากใจ ใจดวงนี้มันมีความเว้าว่างมีความปล่อยวางนั้นเป็นผลอันหนึ่ง แต่สัมมาสมาธิที่เป็นพลังขับเคลื่อนนี้มันเป็นอีกตัวหนึ่ง เราต้องทำความสงบเข้า ทำความสงบเข้ามา

ความสงบทำไมมันทำไม่ได้ล่ะ? มันทำได้แต่กิเลสอันอย่างละเอียดมันก็ปรุงแต่งของมัน ปรุงแต่งของมันตลอดไป เราต้องพลิกแพลงทำความสงบเข้ามา พอความสงบเข้ามา ย้อนกลับเข้าไปในอุปาทานของกายนั้น กายนี้เป็นของเน่าเปื่อย กายนี้เป็นของที่น้ำขยะแขยง กายนี้ทำให้เราต้องชำระล้างต้องทำความสะอาดตลอดเวลา กายนี้ แล้วกายนี้ไม่สามารถไปเสวยผลของวิญญะนั้น

เพราะกายนี้มันเป็นการยึดมาจากพ่อแม่ ดิน น้ำ ลม ไฟ นี้ยึดออกมาจากพ่อแม่ แล้วมีหัวใจนี้เข้าไปปฏิสนธิ มันเลยเผาให้พลังงาน ให้ร่างกายนี้คงสภาพอยู่ได้ เวลาเราตายไปแล้วจิตนี้มันต้องเป็นไปตามธรรมชาติของมันใช่ไหม เพราะจิตนี้เป็นธรรมชาติที่ต้องเป็นไปตามวิญญะกระแสกรรมพัดไป มันทิ้งกายนี้ไว้ที่นี่

เราจะยึดขนาดไหนมันก็ไปกับเราไม่ได้หรอก ถ้าเราตายไปเราก็ต้องทิ้งมันไว้ที่นี่ เราไม่ตายไปมันก็หลอกให้เราเป็นจี๋ขำมันอยู่ที่นี่ กายนี้มันถึงเป็นโทษโดยธรรมชาติของมัน แต่เราไม่เห็น เราไม่รู้ เราคิดว่ากายกับใจนี้มันเป็นสิ่งอันเดียวกัน เราต้องชำระ เราต้องพยายามขับเคลื่อนไปคือหัวใจนี้มันพยายามจะลากร่างกายนี้ไปกับมัน

ในสัkkายทิฏฐินั้นมันส่วนสัkkายทิฏฐิ อันนี้มันพิจารณาออกไปแล้วมันจะแยกออกไป ในอุปาทานของมัน แยกกาย แยกดิน น้ำ ลม ไฟ แยกออกไปจากใจ ใจจะอิสระเข้ามา กว่าอิสระเข้ามามันต้องพยายามวิปัสสนาซ้ำๆ อยู่อย่างนั้นนะ ถ้าซ้ำตรงนี้บ่อยๆ มันจะแยกออกจากกัน ใจนี้เป็นใจ ธาตุนี้เป็นธาตุ พอธาตุนี้เป็นธาตุ อุปาทานในกายนี้ไม่มี จิตนี้ปล่อยวางไปอีกชั้นหนึ่ง หัวใจมันก็เป็นอิสระเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง

ทีนี้หัวใจเป็นอิสระเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง ปล่อยไปเลย เสวยความสุขมาก แล้วจะติดอยู่ตรงนี้ เพราะอะไร เพราะว่าจิตนี้เป็นจิต กายนี้เป็นกาย แยกออกจากกัน แยกออกจากกันเลย จิตมันว่ามัน ปล่อยไปหมด แล้วกำหนดจิต จิตมันจะว่างอยู่ตลอดเวลา กำหนดจิตเมื่อไรมันก็ว่างตลอดเวลา ว่างด้วยนะ ว่างด้วยอะไร? ว่างด้วยอำนาจของสมาธิ สมาธิไปครอบงำกิเลสนั้นไว้ กิเลสมันฉลาดมัน จะหลบตัวออกไป

ถ้ามีความละเอียดขึ้นมา จะจับต้อง ต้องหันเข้ามา พยายามหันจิตเข้ามาจับต้องสิ่งนี้ได้ ถ้าจับต้องสิ่งนี้ได้ สิ่งนี้คือกามราคะ กามราคะเป็นอยู่ที่หัวใจนั้น ใจดวงนี้เป็นกามทั้งหมดเลย ใจดวงนี้เป็นกาม พิจารณาเข้าไปจะเป็นอสุภะ-อสุภัง ที่มันเป็นอสุภะเพราะอะไร เพราะว่าใจมัน กำหนดขึ้นมา มันจะเห็นความสกปรกโสภณของมันเป็นอสุภะ แต่เป็นอสุภะมันก็สวยงาม มันก็เคลิบเคลิ้มไปกับสิ่งนั้น

สิ่งที่ว่าเป็นวิญญะๆ มันเกิดขึ้นจากตรงไหน สิ่งที่เป็นวิญญะที่เกี่ยวข้องกันมันเกิดขึ้นจากตรงนี้ไง มันเกิดขึ้นจากใจที่มีเชื่อ ใจที่มีเชื่อถึงทำให้เชื่อนี้สะสมเข้าไป ใจที่มีเชื่อ ใจที่มันขับเคลื่อนไป ใจที่มีเชื่อใจมันถึงทำตัวมันเองให้สิ่งนี้เกิดขึ้นมาได้ นี่ภพภูมิของใจมันละเอียดเข้าไปเป็นชั้นๆ เข้าไปอย่างนั้น พอจับต้องตรงนี้ได้ สะเทือนเรือนลั่นนะ ใจดวงนี้มีโอกาส

ถ้าจับต้องตรงนี้ได้ไม่ได้ ส่วนใหญ่จับต้องไม่ได้ จับต้องไม่ได้มันก็เวียนไป เวียนไปเกิดตามแต่กระแสของวิญญะ แต่ถ้าจับต้องตรงนี้ได้ วิญญะจะโดนทำลายไปแล้วนะ จะทำลายวิญญะ วิญญะมันคือวิญญะ ทำลายไม่ได้ เพราะวิญญะนี่คือเรื่องของภพภูมิในโลก ในสวรรค์ในภพในภูมิ นั้น นั่นคือตัววิญญะ

แต่ทำลายวิญญะของใจ เพราะใจมีเชื่อในหัวใจนี้มันถึงเข้ากับวิญญะข้างนอกได้ สิ่งที่ยืนอยู่ในหัวใจ ที่คิดที่วนเวียนไปรอบหนึ่งๆ นี่ก็เหมือนกัน ตัวนี้คือตัวชั้นในหัวใจเลย ชั้นในกับใจนี้ มันเป็นอันเดียวกัน ถึงความจับต้องอันนี้ได้มันเป็นมหาสติ-มหาปัญญา ต้องเป็นสติปัญญาที่ละเอียดอ่อนมาก มหาสติ-มหาปัญญาเข้าไปจับใจตัวนี้ แล้วพลิกแพลง พลิกแพลงเล่ห์เหลี่ยมของใจดวงนี้ เล่ห์เหลี่ยมของสิ่งที่ปกคลุมใจอยู่ สิ่งที่เป็นเชื่อเป็นใจที่เข้าเกี่ยวกับวิญญะ

วิญญะเป็นวิญญะ ใจต่างหากไม่รู้ ใจต่างหากถึงต้องกระแสดังคุณ แม่เหล็ก กระแสแม่เหล็ก ขั้วบวกขั้วลบถ้าเจอกันมันต้องดูดกันเข้าไปแน่นอน อันนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อวิญญะข้างในมันมีเชื่ออยู่ มันต้องออกมาถึงเชื่อข้างนอกนี้แน่นอน นี่ถ้าเราจะทำลายเชื่อของวิญญะภายใน ถ้าทำลาย

เชื้อวิญญูอันนี้ ทำลายพลังแม่เหล็กอันนี้แล้ว มันจะไปคู่กับอะไร พลังแม่เหล็กมันไม่มี ถ้าสิ่งที่ไม่ไม่มีมันจะไปคู่ข้างนอก ข้างนอกก็มีอยู่แล้วเรื่องของโลกเขา มันเป็นเรื่องของโลก

นี่ใจมันรอดได้อย่างนี้ มันรอดได้เพราะธรรมโอสธแก่ที่ใจดวงนั้น ใจดวงนั้นได้ธรรมโอสธแล้วมันก็จะรอดไป แต่ธรรมโอสธนี้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ธรรมของครูบาอาจารย์เป็นธรรมของครูบาอาจารย์ ธรรมของเราละ

ธรรมคือการสะสมขึ้นมา “ธรรม”

ธรรมอย่างหยาบๆ ที่เขาทำกันทางโลกเขา เขาทำอย่างหยาบๆ มาก

ธรรมอย่างนี้เป็นธรรมอย่างละเอียด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ ให้พระอานนท์บอกเขาว่า “ปฏิบัติบูชา ตถาคตเถิด พระพุทธเจ้าต้องการผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ”

ธรรมอย่างละเอียด ธรรมคือภาคปฏิบัติ แล้วภาคปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วเข้าไปถึงที่ไหน ร่างกายนี้ก็เหมือนซากศพนะ ถ้าเรานอนหลับอยู่เหมือนซากศพเลย ทั้งๆ ที่หัวใจมันก็อยู่ในร่างกายนั้น เหมือนซากศพเพราะนอนหลับไม่รู้สีกตัวเลย

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าร่างกายมันปฏิบัติได้มันต้องทำคุณงามความดีให้เราดี ร่างกายปฏิบัติไม่ได้หรืออก แต่เวลาเอาร่างกายมานั่งทำไมมันเจ็บปวดล่ะ เวลาเรานั่งเวทนามันเกิดขึ้นมา จากที่ว่าร่างกายนี้มันเจ็บปวด เวลาอย่างนี้มันให้โทษหรือให้คุณ เจ็บปวดนั้นเป็นอะไร เจ็บปวดนั้นเป็นเวทนา เราก็ต้องต่อสู้กับเวทนาเข้าไปสิ ต่อสู้กับเวทนาเข้าไป เข้าไปหาหัวใจ

เพราะหัวใจนั้นออกมารับรู้เขาต่างหาก เวทนาเป็นเวทนา ชั้นนี้เป็นชั้น ใจนี้เป็นใจ แยกออกจากกันต่างหาก แต่มันต่อเนื่องเข้ามา สืบต่อสืบทอดเข้ามารับรู้กันไปหมด มันเป็นวิญญูภายในที่จิตนี้ผ่านชั้นออกมารับรู้ข้างนอก นี่เรื่องของกาย แล้วมันเข้าใจเวทนา มันปล่อยเวทนาเข้ามา ปล่อยอุปาทานเข้ามาแล้วเข้ามาถึงตัวใจตัวนั้น ตัวใจตัวนั้นวิปัสสนาเข้าไป

เวทนาภายใน เวทนาคือเวทนาของใจ เวทนานอก เวทนากาย เวทนาจิต โสตวิญญูญาณ เวทนาในเป็นใจเศร้าหมอง ใจฟ่องแผ้ว นี่เป็นเวทนาของใจ เป็นโสมนัส โทมนัส นี่เป็นเวทนาของ

ใจ เวทนาภายในมันก็ต่อกับเวทนาภายนอก โสมนัส โทมนัส ความทุกข์ใจ ความสุขใจ ความสุข ความทุกข์นั้นก็เป็นเวทนา ก็จับต้องเวทนาอันนี้ได้ จับต้องเวทนาอันนี้ก็พลิกได้ พลิกแพลง เปลี่ยนแปลงความคิดของมันตัวมันเองได้ ถ้าพลิกออกมา นี้วิปัสสนาอย่างนี้เป็นพิจารณาจิต

ถ้าพิจารณากายมันเป็นอสุภะ-อสุภัง

การต่อสู้งานของทำความสงบนี้เป็นสูตรตายตัวนะ สูตรตายตัวกำหนดทำความสงบของใจ พุทโธ พุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธินี้เป็นสูตรตายตัว แต่สูตรเวลาปัญญามันก้าวเดินไม่มีสูตรตายตัว ปัญญาที่ก้าวเดินตามแต่อำนาจวาสนาบารมีของจิตดวงนั้น ปัญญาของใจดวงนั้น ปัญญาเกิดที่ใจ กับปัญญาเกิดที่สมองนี้ต่างกันมากเลย

ปัญญาทางโลก ปัญญาทางสมอง ปัญญาทางจำ ไม่สามารถชำระกิเลสได้เลย ว่าเป็นปัญญาๆ ทางสมองที่เขาจำกันมา แต่จริงๆ แล้วปัญญามันมาอยู่ที่ใจนี้ ถ้าใจนี้มันเกิดขึ้นมา มันแวบขึ้นมาในหัวใจเดี๋ยวนั้นนะ วิปัสสนามันหมุนไปและธรรมจักรมันหมุนไป มันรวมตัวขึ้นไป ความดำริชอบ ความดำริในการออกจากกามราคะใจ ความดำริออกพลิกออกจากกามราคะ ถ้ามันเกิดขึ้นมามันเกิดขึ้นมาโดยปัญญาเกิดขึ้นจากใจ เกิดขึ้นมาจากธรรมที่เราสะสมขึ้นมา สะสมขึ้นมา มันหมุนวงรอบของใจ นี้ธรรมจักรมันหมุนมันจะเห็นเป็นชั้นๆ เข้าไป

ผู้ที่เห็นภาวนามยปัญญาจากภายนอก ภาวนามยปัญญาจากภายใน แล้วภาวนามยปัญญาของหัวใจที่กำลังต่อสู้กับธาตุขันธ์ มันละเอียดเข้าไปอีกเป็นชั้นๆ มันถึงเป็นมหาสติ-มหาปัญญา ความที่เป็นมหาสติ-มหาปัญญา เข้าไปพิจารณาตัวนี้ วนรอบเข้าไป วนรอบเข้าไป

ความต่อสู้ กิเลสมันพลิกแพลงต่อสู้มาก ปัญญาตัวนี้ถึงไม่มีสูตรตายตัว ต้องพลิกแพลงต่อสู้กับกิเลสตลอดไป กิเลสมันจะสร้างสม สร้างสมพยายามบังงาว่าสิ่งนี้เป็นผล สิ่งนี้เป็นผล มันจะหลบซ่อนถ้าปัญญาเราเจริญงอกงาม

ถ้าธรรมจักรเรามีกำลังพอ ธรรมจักรของเรากำลังเกิดขึ้นมามาก กิเลสมันจะหลบตัวลง ๑.

๒. มันจะพลิกแพลงหาวิธีการให้เราปล่อยวางพลังงานตัวนี้ ให้เราเห็นว่าสิ่งนี้เป็นผลแล้ว พอสิ่งนี้เป็นผล เราจะไม่สร้างกรรมของเราขึ้นไป เราจะปล่อยวาง เราจะนอนใจ ผลอันนี้เราจะเสื่อมลงมา

พอเสื่อมลงมา ถอยออกมา อ้าว! นี่มันจะเห็น มันไม่มีออกมาแล้ว สิ่งนี้มันพิสูจน์ได้

เพราะกามของใจกับกามของกายมันจะเห็นของมันขึ้นมา ถ้าเราเสื่อมออกมา เราปล่อยออกมา เราภาวนาอยู่แล้วเราพักออกมา ไม่กี่วันมันจะเห็นความพลิกแพลงของใจ มันมีผลกับใจ ใจนี้กระเพื่อม ใจนี้ไหว ทำไมมันเป็นอย่างนี้ นี่หรือผล แล้วเราก็เริ่มต้นวิปัสสนาใหม่ เราก็ต้องว่าอันนี้มันไม่ใช่ อันนี้เราโดนหลอก เห็นไหม กิเลสมันหลอกเราแล้ว ถ้าหลอกเราแล้ว เราเริ่มต้นวิปัสสนาเข้าไปใหม่ เราต้องใช้พลังงามมากขึ้นแล้ว

กิเลสมันหลอกให้เราที่กำลังประพฤติปฏิบัติอยู่ ปล่อยวาง ปล่อยวางเพื่อให้มันมีโอกาสได้สร้างความเข้มแข็งของมันขึ้นมา พอมันสร้างความเข้มแข็งของมันขึ้นมาแล้ว เรามีแต่โอกาสจะค่อยๆ ไปตลอดเลย ถ้าเราค่อยๆ เราค่อยๆ เพราะอะไร เพราะว่ามันน้อยเนื้อต่ำใจ มันน้อยเนื้อต่ำใจด้วย แล้วสิ่งที่ทำมันต้องทุ่มทั้งพลังงาน

ครูบาอาจารย์ที่ฉลาด ครูบาอาจารย์ที่เป็นครูบาอาจารย์เรา ถึงบอกว่าอันนี้มันเป็นหินลับปัญญา อันนี้เพราะเราเชื่อ อันนี้เพราะเราไม่เข้าใจของเราเอง เราปล่อยหลุมมือของเราไป ในเมื่อเราปล่อยสัตว์เข้าป่า เราต้องสามารถจับมันได้สิ เราสามารถจับสัตว์นั้นได้ไหม นี่ก็เหมือนกัน เราปล่อยคุณธรรมของเราที่เราจวนเจียนจะได้อยู่กับมือแล้วหลุดจากมือเราไป หลุดจากมือเราไป เราสามารถสร้างได้ เราเคยทำได้ เราต้องทำได้ใหม่สิ สิ่งที่เราทำได้ใหม่นี้มันต้องพลิกขึ้นมาให้เราไม่กำลังใจ ครูบาอาจารย์ให้กำลังใจ ๑ ครูบาอาจารย์ให้กำลังใจเราก็ต้องไปหาครูบาอาจารย์ใช้ใหม่

แต่ถ้าเราให้กำลังใจตัวเอง ตัวเราเองเวลามันเสื่อมถอยนะ มันทุกข์มันร้อน นี่ทุกข์แสนทุกข์ในการประพฤติปฏิบัติ ในการประพฤติปฏิบัติคนว่ามันมีความสุข ความสุข ความสุขมันจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมันได้ผล ถ้าความสุขมันยังไม่เกิดขึ้น มันเหมือนกับว่าใส่เราเข้าสู่กองไฟนะ เราเข้าสู่กองไฟนี้แสนทุกข์แสนยาก มันเดือดร้อนไปหมด ถ้าเราเข้าสู่กองไฟ

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเหมือนเราต่อสู้กับไฟ ไฟคือกิเลส ไฟคือราคะ ไฟคือโลภะ ไฟคือตัณหาในหัวใจของเรา มันก็ต้องขับไส เราต่อสู้กับไฟแน่ๆ อยู่แล้ว เพียงแต่ว่ามันไม่เห็นเป็นไฟเท่านั้นเอง แต่ความทุกข์เหมือนกับไฟ ถ้าความทุกข์เหมือนกับไฟ เราก็ต้องมีกำลังใจของเราสิ

ถ้าเรามีกำลังใจของเราไฟนั้นก็เหมือนกับน้ำ เจอน้ำมันก็ต้องสงบตัวลง อันนี้กำลังใจก็เหมือนกับน้ำเข้าไปรดในหัวใจของเรา ให้มันสงบตัวลง ความเย็นเกิดขึ้นมาในหัวใจ มันก็มีกำลังใจขึ้นมา นี่กำลังใจขึ้นมาเราก็สร้างสมของเราขึ้นไป

สร้างสมทำขึ้นไปใหม่ เข้าไปหาสัตว์ตัวนั้น ถ้าเราไม่เข้าไปหาสัตว์ตัวนั้น เราไม่สามารถทำลายกามราคะได้ กามราคะไปทำที่ไหนก็ไม่ได้ จะทำลายที่อื่น ไม่มีทางทำลายที่อื่นเลย กามราคะต้องทำลายที่ใจ กิเลสนี้อยู่ที่ใจเท่านั้น เราต้องย้อนกลับเข้าไปอยู่ที่ตรงหัวใจนั้น ถ้าเดินตามเข้าไปทำความสงบของเราขึ้นมา นี่คือธรรม

สิ่งนี้คือธรรม สิ่งนี้คือเราเคยยับยั้งมันได้ เราเคยทำหลุมมือไป ถึงจะได้จะเสียนอนอยู่แล้ว หลุมมือเราออกไป นั่นมันเป็นครู สิ่งที่เป็นครูที่เราเคยประพฤติปฏิบัติเข้ามา เราต้องทำสิ่งนั้น สิ่งนั้นเราเคยวางใจอย่างไร เราเคยทำใจขนาดไหน เราเคยจับแล้วพลิกแพลงได้อย่างไร เดินต่อเข้าไป ทำต่อเข้าไป มีพลังงานขนาดไหนทุ่มเข้าไปในหัวใจดวงนั้น เข้าไปตรงกลางหัวใจ พลังใจขึ้นมา

สิ่งที่ว่าจับต้องได้ จับต้องได้ มันเป็นการต่อสู้กันนะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะมีความสุขอยู่อย่างหนึ่ง กิเลสกับธรรมต่อสู้กันกลางหัวใจ เหมือนสงครามระหว่างธรรมกับกิเลสเกิดกลางหัวใจ นี่ ต่อสู้กันอยู่กลางหัวใจ จะเห็นแพ้เห็นชนะ ถ้าแพ้ก็มีความน้อยเนื้อต่ำใจ มีความก้มกราบกิเลสนะ แพ้แทบไม่อยากจะสู้มันเลย แต่พักเดียวเวลากิเลสมันชนะแล้ว ธรรมเรามันก็ต้องชะล่าใจ พอธรรมเราเจริญขึ้นมา เราก็มีโอกาสที่จะสู้กับกิเลส นี่กำลังใจมันก็เกิดขึ้น กิเลสมันก็ขยับขอบตัวลง เราก็ต่อสู้พักหนึ่ง

นี่การต่อสู้ในหัวใจมันจะเป็นอย่างนั้นไป สิ่งที่เป็นอย่างนั้นถึงบอกว่ามันจับต้องได้ ผู้ที่ปฏิบัติจะเห็นสิ่งนั้นแล้วชำระสิ่งนั้นออกไปจากใจเป็นชั้นๆ เป็นชั้นๆ คือความหยาบของมัน ความหนาของใจที่มันยึดไว้ แล้วปัญญาวงรอบหนึ่ง วงรอบหนึ่งมันจะปล่อยวาง ปล่อยวาง ความเข้าใจ สิ่งนี้หนาแน่นเป็นแก่นของกิเลส แล้วเราก็อยเคาะเข้าไป เคาะเข้าไปให้มันอ่อนตัวลง อ่อนตัวลง จนทำบ่อยเข้า บ่อยเข้า

แพ้ย่างชนะบ้างเป็นเรื่องปกตินะ แล้วใหม่ๆ นี่จะแพ้ส่วนใหญ่ จะโดนกิเลสหลอก ในแวดวงของปัญญา ว่าปัญญานี้ไม่มีขอบเขต มันจะหมุนไปได้ แล้วมันต้องชนะสิ มันใหญ่กว่า มันกว้างขวางกว่า มันต้องชำระกิเลสได้ ทำไมมันแพ้ล่ะ?

มันแพ้เพราะว่ากิเลสมันใช้ปัญญาเราหลอกเรา มันเอาปัญญาของเราว่าสิ่งนี้เป็นผล สิ่งที่เป็นปัญญาก็จะไปฆ่ามัน เอาปัญญานี้มาสร้างอีกสถานะหนึ่งให้เราหลงตัวเอง หลงตัวเองว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างนั้น มันก็ปล่อยออกมา พอมันปล่อยออกมา มันถึงว่าต้องสู้เข้าไป สู้เข้าไป จนถึงที่สุด มันขาดออก ถึงที่สุดต้องขาดได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนยันแล้วว่ามรรคผลมีจริงอยู่ สิ่งที่ทำได้ต้องทำได้ มันขาดออกไปจากใจนะ นี่วิญญะได้โดนทำลายออกไปจากใจ มันจะเว้งว่างออกไปจนจับต้องสิ่งใดๆ ไม่ได้ มันถึงเข้ากับวิญญะไม่ได้ไง

วิญญะนี้ไม่มีอำนาจ มันหักวิญญะคาออกไป กามภพนี้หักออกไปจากใจ สิ่งนี้หักออกไปจากใจแล้วมันจะเอาส่วนใดไปเชื่อมต่อกับวิญญะภายนอก มันเชื่อมต่อกับวิญญะภายนอกไม่ได้เด็ดขาดเลย เพราะสิ่งที่เป็นเชื้อที่เชื่อมต่อกับวิญญะมันไม่มี โดนทำลายออกไป หลุดออกไป สะเทือนเรื้อนลั่นเลย ไม่เกิดอีกแล้วในกามภพ ตั้งแต่เทวดาลงมาจะไม่เกิด ใจดวงนี้จะไม่ไปเกิดอีก ใจดวงนี้เป็นอิสระขนาดนั้นเลย

มันก็จะมีความสุข มันจะมีเว้งว่าง จิตตรงนี้จะมียพลังงานมาก พลังงานระหว่างช่วงนี้จะมีพลังงานจะไปรู้สิ่งต่างๆ มหาศาลนะ คนที่ว่าจะระลึกอดีตชาติได้ส่วนใหญ่จะระลึกได้ตรงนี้ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา วิญญฺณํ นี้จะเข้าถึงจิตปฏิสนธิ จิตปฏิสนธินี้คือตัวสัญญาอันละเอียด สัญญาอันที่ว่าเป็นขั้น ๕ สัญญาที่มันอยู่ที่เปลือกนี้ เราทำลายขั้น ๕ ในหัวใจ กามราคะคือตัวสัญญา ตัวผูกโกรธ สัญญาคือตัวผูกโกรธ กามราคะ-ปฏิฆะเกิดจากตรงนี้ แล้วทำลายออกไปจากใจ

แล้วถ้าทำความสงบเข้าไปถึงตรงนี้ ตรงถึงที่ว่าสัญญาอันละเอียดนี้ สัญญาอันละเอียดนี้คือจิตปฏิสนธิ ปฏิสนธิจิตนี้จะสะสมข้อมูลอดีตชาติไว้ทั้งหมด จิตปฏิสนธินี้จะไปเกิดอีก เวลาเกิดอีกก็เกิดเพราะจิตตัวนี้พาเกิด จิตตัวนี้เป็นจิตปฏิสนธิ จิตตัวนี้เป็นจิตเดิมแท้

“จิตเดิมแท้นี้ฟ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส”

จิตเดิมแท้นี้เก็บข้อมูลของจิตไว้ทั้งหมด

เวลาความสงบเข้าไปถึงตรงนี้มันถึงจะเห็นว่าระลึกอดีตชาติ ความเห็นชาติต่างๆ ของตัวเองจะเข้าใจตรงนี้หมดเลย อันนี้ก็ป็นสิ่งล่องลอย สิ่งที่ทำให้ติดข้องกับใจดวงนี้ ใจดวงนี้ก็ติดตรงนั้นอีก

ตรงนั้นไม่ใช่ สิ่งนี้จะมหัสจรรย์ขนาดไหน ความมหัสจรรย์นี้มันหลอกให้เราหลงในสิ่งนั้น มหัสจรรย์อะไรมันเท่ากับความมหัสจรรย์ของใจที่หลุดพ้นละ ใจมันจะหลุดพ้นออกไปจากกิเลส อยู่แล้ว กิเลสมันยังหลอกให้อยู่ตรงนี้เพื่อให้ไปเกิดเนิ่นช้าอยู่ในพรหมนั้นไง ถ้าตรงนี้ทำไม่ได้มันจะเกิดบนพรหม แล้วก็สุกไปข้างหน้า แต่เวลามันอีกเนิ่นนาน

ย้อนกลับมา ใจจะรอดได้ เพราะตัวของใจเองเป็นตัวอวิชา ตัวของใจเองจะจับใจได้อย่างไร ใจนี้ขึ้นเป็นตอเลย เป็นรูปร่างของใจดวงนี้ นี่ย้อนกลับเข้ามา ญาณความหยั่งรู้ของจิตนั้น เข้าไปจับต้องจิตดวงนี้ได้ ความหยั่งรู้ ทุกข์อันละเอียดแสนละเอียด ความสุขอันละเอียด เศร้าสร้อยในหัวใจดวงนั้น ในหัวใจดวงนั้นมีความพิโรธรำพันอยู่ในหัวใจดวงนั้น นี้จะไปสะสมอยู่นั้น

“จิตเดิมแท้นั้นส่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส”

“จิตเดิมแท้นั้นส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ขำขันพันกิเลส”

จิตตัวส่องใสๆ นี้คือตัวอวิชาทั้งหมด อวิชาปาฐะยา สงฺขารา สว่างครอบโลกธาตุ จะสว่างขนาดไหนก็คืออวิชา สิ่งที่เป็นอวิชามันคือมันไม่รู้ตัวมันเอง มันครอบโลกธาตุแล้วให้เราเห็นโลกธาตุทั้งหมด เห็นความมหัสจรรย์ของภพต่างๆ ความเห็นมหัสจรรย์ว่ามันเป็นผู้วิเศษ แล้วมันจะไม่เข้าไปหาตัวมัน

ถ้ามีครูมีอาจารย์ เรื่องนี้สำคัญมาก ต้องหาครูหาอาจารย์เคาะเข้ามา ถ้าไม่หาครูหาอาจารย์ จะไม่มีทาง ไม่มีทางเลย ถ้าหาครูอาจารย์ ย้อนกลับเข้ามาตรงนี้ ย้อนกลับเข้ามาด้วยอะไร ด้วยญาณหยั่งรู้ ญาณหยั่งรู้ที่จับตัวอวิชาได้

“จิตเดิมแท้นั้นส่องใส” จิตเดิมแท้นี้จับจิตเดิมแท้ได้ จิตเดิมแท้นี้ใคร่ครวญจิตเดิมแท้แล้ว พลิกจิตเดิมแท้นี้ออกไป จิตนี้ก็ไม่มี ทำลายจิตทั้งหมด ใจนี้รอดได้ เพราะใจนี้ทำลายตัวมันเอง ถ้าใจไม่ทำลายตัวมันเอง ใจนี้รอดไม่ได้ เพราะใจนี้คือตัวอวิชา ใจนี้คือตัวใจ

ถ้าใจนี้ทำลายตัวมันเองแล้วใจนี้ถึงรอด ใจนี้รอดออกไปจากอวิชชาทั้งหมด ใจนี้ก็ไม่ส่องใส ความส่องใสเป็นอวิชชา มันเป็นความของมันโดยอิมพของมัน คำว่า “ส่องใส” ก็ไม่ใช่ คำว่า “ว่าง” ก็ไม่ใช่ มันไม่เป็นอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น มันเพียงแต่ทำลายตัวมันเองแล้วมันยุติกันตรงนั้น ยุติตรงนั้นก็คือก้าวเดินธรรม

ใจจะรอดได้ต้องทำอย่างนี้ ใจจะรอดได้เพราะเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเอาใจนี้รอดออกไปก่อน ใจของเราก็มีในหัวใจของเราละ สัตว์โลกเกิดมาก็มีใจ แต่สัตว์โลกเกิดมามีใจพร้อมกับความหมักหมม ความสกปรก โสภณของกิเลสมันสะสมอยู่ในใจนั้น มันถึงให้ความทุกข์ร้อนกับใจดวงนั้น ให้ความทุกข์ร้อน

แล้วเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่ธรรมหายาๆ ขึ้นมา “ศีล สมาธิ ปัญญา” แล้ว “มรรคอรียสังขัง” นี้ธรรมอันเอก มันเป็นเรื่องที่ประเสริฐมาก

“ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล”

แล้วมรรคอรียสังขังนั้น ศาสนาไหนไปค้นเอาเถิด มันไม่มีหรือ ศาสนาไหนลองไปค้นไปคว้าเอาเลย มีมันก็เพียงแต่ว่าพูดกันตามแต่ความเห็นว่าเขาเชื่อเราแล้ว เขาเชื่อพระพุทธศาสนา เขาถึงว่าเอามรรคนี้ไปไว้ในศาสนาเขา เห็นไหม แล้วเอามรรคไปไว้ในศาสนาเขา มรรคมันจะเป็นไปได้อย่างไร ถ้ามันไม่ก้าวเดินขึ้นมาจาก ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วเอามรรคแต่ยอดมา แล้วมันจะเป็นประโยชน์อะไร

มรรคอรียสังขังนี้เป็นธรรมอันประเสริฐ มรรคนี้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินตามทางอันเอกนี้ถึงได้พ้นจากกิเลสไป ใจดวงนั้นรอดออกไป พ้นออกไป ปัญจวัคคีย์ก้าวเดินตามไป แล้วใจของเราล่ะ? ถ้าใจของเราเข้าถึงธรรมตรงนั้น ใจของเราก็รอดพ้นจากสิ่งนี้ได้ ถ้าใจของเราก้าวพ้นไม่ถึงตรงนั้น ใจของเราก็รอดพ้นไม่ได้ รอดพ้นไม่ได้มันก็ต้องหมุนเวียนไปตามวัฏฏะเห็นไหม ใจไม่รอดพ้น ร่างกายนี้ก็เป็นเครื่องกีดขวาง

ถ้าใจรอดพ้นไป ร่างกายนี้เป็นเครื่องอยู่อาศัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งแต่วันตรัสรู้ธรรมอีก ๔๕ ปี ก็อยู่กับร่างกายและดวงใจดวงเก่า ดวงใจแต่เดิมดวงใจมีพร้อมกับกิเลสนั้น

ตั้งแต่เกิดมาจนถึงกับออกประพฤติปฏิบัติ จนอีก ๖ ปีออกไป พันออกไป แล้วอีก ๔๕ ปีนั้นเป็นดวงใจที่พ้นจากกิเลส ดวงใจนี้ประเสริฐแล้วฟอกร่างกายนั้น ฟอกร่างกายนั้นด้วย

ร่างกายที่เป็นของสกปรกโสมนมของเรา ถ้าตายไปแล้วมีแต่คนทิ้ง มีแต่คนรังเกียจ ร่างกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประนิพพานไปแล้ว เขาจะเอากองทัพเข้ามาเพื่อจะแย่งชิงร่างกายนั้น เพื่อจะเอาไปเผาที่เมืองของตนเอง ร่างกายของผู้ประเสริฐ ทั้งๆ ที่เป็นร่างกายเหมือนกัน เป็นธาตุ ๔ เหมือนกัน นี่ผลของวิญญูะ ผลของวิญญูะ ถ้ามันเป็นผลครั้งสุดท้ายใจดวงนั้นพ้นออกไปจากกิเลสแล้ว มันฟอกร่างกายนั้นขึ้นมา

มันจะเป็นความสุข ใจดวงนั้นจะเป็นความสุข ความสุขในใจดวงนั้นเป็นปัจจุบันธรรมแล้วยังไม่มีอดีตอนาคต เป็นปัจจุบันไปตลอด แต่ในปัจจุบันในหัวใจดวงนั้นฟอกร่างกายนั้นมาเรื่อยๆ จนกว่าจะสิ้นอายุขัยไป สิ้นอายุขัยไปก็ทิ้งร่างกายที่ประเสริฐนี้แล้ว ไม่ใช่ร่างกายสกปรกโสมนมแบบสัตว์โลกทั่วไปที่เขารังเกียจกัน

สิ่งที่ว่าฟอกจิตนี้สะอาดขึ้นมาแล้วจะไม่มีใครรู้ ผู้ประพฤติปฏิบัติโดยใจรอดแล้วไม่มีใครรู้ เทวดาก็รู้ เทวดาหรือสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์เขาู้ เขาต้องมาสาธุการแน่นอน เขาจะจัดการของเขา ซากศพนั้นจะไม่ต้องห่วงเลยว่าจะไม่มีใครดูแลของเขา แต่ในเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ก็ใช้ไป แล้วสิ่งนี้มันเป็นสิ่งลึกลับในหัวใจ

ใจจะรอดได้ต้องอยู่ในการประพฤติปฏิบัติ แล้วการประพฤติปฏิบัติในผู้ที่ประพฤติปฏิบัติแต่ละบุคคลมันก็เป็นการทุ่มเททั้งชีวิต เป็นการทุ่มเทอย่างมหาศาล แล้วความเกิดขึ้นระหว่างการเดินทางมาของใจ มันจะมีการต่อสู้ กิเลสนี้มันจะพลิกแพลงหลอกลวงใจดวงนั้น แล้วดวงใจนั้นก้าวเดินผ่านมันเป็นสิ่งที่ว่าเหมือนกับว่าจะสุดวิสัย มันเป็นการทำได้ยาก มันถึงว่าความจะเชื่อถือกันมันต้องเชื่อถือกัน

“การกล่าวธรรม” การกล่าวธรรมแล้ว การสืบทอดธรรม ธรรมนี้จะไม่ขัดกันเลย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพระไตรปิฎก ศีล สมาธิ ปัญญา พุคแล้วจะสืบทอดกันจะไม่ขัดกันเลยแม้แต่น้อย ถ้าสิ่งใดขัดกันสิ่งนั้นไม่ใช่ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้เรื่องการตัดธรรม “ถ้าธรรมนี้เป็นเพื่อความมักมาก เป็นเพื่อความอยากใหญ่ เป็นเพื่อความสะสมกิเลส นั้นตถาคตไม่ได้สอน”

เป็นไปเพื่อความขัดเกลากิเลส เป็นไปเพื่อทำให้มันน้อยลงโดย ให้มันน้อยลงเพื่อไม่เป็นภาระรุกรังกับใจ แล้วเป็นไปเพื่อการชำระกิเลส แน่แน่นอน เพราะว่าความที่ไม่เป็นภาระรุกรังแล้วมันจะมีความเบาจากเป็นภาระเข้ามา แล้วมันจะย้อนกลับมาเป็นในหัวใจ พิจารณาเข้าไปเรื่อยๆ ย้อนเข้าไปในหัวใจเรื่อย ชำระกิเลสในหัวใจของแต่ละบุคคลๆ เป็นขั้นตอนเข้าไป นั่นเป็นความจริง

ความจริงนี้มันเกิดขึ้นมาจากอะไร? จากเหตุ เหตุในการก้าวเดินของใจดวงนั้น ใจดวงนั้นถึงองอาจกล้าหาญ ใจดวงนั้นถึงรู้ถึงเหตุนั้น เหตุอันนี้สร้างใจดวงนั้นให้รอด เหตุอันนี้ใจดวงนี้ได้สัมผัสเหตุนั้นมา เหตุนี้สำคัญกว่าผล ถ้าไม่มีเหตุเอาผลมาจากไหน ผลนั้นเกิดเพราะเหตุมันพอใช้ไหม ถ้าเหตุไม่พอ มรรคไม่รวมตัว ถ้าเหตุนี้ไม่พอ มรรคสามัคคีเป็นภาวนามยปัญญามันจะไม่พอ เหตุนี้ถึงสำคัญ

เวลาคุยกันเขาถึงคุยกัน เวลาสืบทอดธรรมกันซึ่งย้อนกลับไปหาเหตุ ถ้าเหตุมันเป็นไป เหตุมันเป็นจริงผลมันก็เป็นจริง แล้วใจที่มันทรงทั้งเหตุและผลในหัวใจนั้น

“เหตุ” นี้คืออริยสัจ

“ผล” นี้คือการพ้นออกไปจากอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันเกิดขึ้นมา

ทุกข์นี้ควรกำหนด พอกำหนดทุกข์แล้วใช้อะไร? ใช้มรรค มรรคเดินไป จะไปจำกัดอะไร เหตุนี้ควรกำหนด ละที่สมุทัย สมุทัยนั้นหลุดออกไปด้วยมรรค ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เกิดขึ้นพร้อมกัน ความพร้อมกันขาดออกไป นี่คือเหตุทั้งหมดหมดไปทีเดียว ขาดหมด แล้วไม่ต้องไปจำกัดว่าจะต้องไปรู้ทุกข์ ต้องไปจำกัดเหตุ เหตุให้เกิดทุกข์ เหตุให้ดับทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์มันก็รู้อยู่แล้ว เหตุให้ดับทุกข์มันก็เกิดพริบทีเดียว เกิดพริบทีเดียวพร้อมกันหมด

ในกาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งใดสิ่งหนึ่ง กายก็ได้ จิตก็ได้ เวทนามก็ได้ ธรรมก็ได้ ไม่ใช่ว่าต้องรู้กายก่อน แล้วต้องทำกายจนสิ้นสงสัย แล้วค่อยไปกำจัดเวทนา ส่วนใหญ่โลกจะคิดอย่างนั้น การประพฤติปฏิบัติถึงไม่ได้ผล การไม่ได้ผลเพราะห่วงหน้าพะวงหลัง สิ่งที่เป็นห่วงหน้าพะวงหลังมันเป็นอดีตอนาคตใหม่ ใจของเรามันเป็นอดีตอนาคตอยู่แล้ว แล้วเราก็ไปห่วงหน้าพะวงหลัง

ว่าเราต้องรีบๆ ทำเรื่องของกายให้เข้าใจ พอความเข้าใจเรื่องของกายจบแล้ว เราจะไปพิจารณาเรื่องของธรรม เรื่องของเวทนา พอเข้าใจเรื่องของเวทนาแล้วเราจะไปทำความเข้าใจเรื่อง

ของธรรม ไปทำความเข้าใจเรื่องของจิต แล้วจะครบกาย เวทนา จิต ธรรม แล้วมันจะปล่อยวาง
กิเลส

มันไม่ใช่อย่างนั้น พิจารณากายก็กาย พิจารณาจิตก็จิต เวลามันเข้าใจ เข้าใจเหมือนกับ
อริยสัจนี้เกิดพร้อมกัน มันจะลงกับอริยสัจที่เกิดพร้อมกันนี้กับกาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งใดสิ่งหนึ่ง
กับอริยสัจนี้เข้ารวมกันแล้วปล่อยวางออกมา เหมือนเครื่องยนต์ที่มันหมุนพลังงานออกไป พอ
เครื่องยนต์มันหมุนออกไป มันถ่ายพลังงานออกมาแน่นอน พลังงานที่ออกมาจากเครื่องยนต์นั้น
มันเป็นตัวเดียวกับเครื่องยนต์ใหม่ เครื่องยนต์ที่หมุน มันหมุนของมันไปหนึ่งรอบ แล้วพลังงานที่
มันถ่ายออกมามันใช่เครื่องยนต์ใหม่? ไม่ใช่ มันถ่ายออกมาข้างนอกใช่ใหม่ มันถ่ายออกมาเป็น
พลังงานข้างนอก

เครื่องยนต์คืออริยสัจ พลังงานคือผลที่มันถ่ายออกมา ผลอันนั้นมันถึงอยู่ที่ใจของเรา พอใจ
ของเราได้ผลอันนั้น ผลที่อยู่ที่ใจ มันถึงเป็นพลังงานที่ไม่มีเครื่องยนต์ เป็นพลังงานที่ไม่มีเริ่มต้น
ไม่มีเงื่อนไขไม่มีปลาย เป็นพลังงานล้วนๆ พลังงานเปล่าๆ พลังงานนี้ถึงเป็นพลังงานคงที่

ถึงว่าใจรอดแล้ว ใจนี้ถึงประเสริฐ ใจรอดแล้ว...(แทบสิ้นสุดเพียงเท่านี้)